a ſapore ſed a ſapere. ⁊ dicitur hec ſapiētia
cognitio de ſurſum deſcendēs p īſpirationē
ſiue p reuelationē. hoc autē eſt dupliciter.
quedā ē a uerbo. quedā eſt in uerbo. Pre
ſcientia ergo caſus non potuit eē niſi cogni
tio de ſurſum deſcendens. quia futurum eſt
contigens de quo nulla pōt haberi certitu-
do ſm cauſas inferiores. Aut ergo eſt in
uerbo. aut a uerbo. ſi in uerbo. ſic ē fructus
pietatis. nemo eīm puenit ad uiſiōes uerbi
niſi p pietatē animi. et quia hanc nō habuit
diabolus. ideo non potuit hoc noſſe in uer-
bo. ſi a uerbo. ſic ē fructus pietatis. quia a
materia dei excludēte ignorantiam. et hoc
modo ſi p̄ſcia caſus daretur inocēti nō eēt
ex pietate ſed crudelitate ſicut infra pate-
bit. quia cruciaretur inocens ſine culpa. ⁊ ſic
patet itellectus uerbi illius ⁊ qualiter ualet
ad ppoſitum. ¶ Itē querit de itellectu il-
lius uerbi. Triplex erat naturał cognitio.
Aut diſtīguit formaliter. aut materialiter.
ſi materialiter tūc multo plures. ſi formali-
ter ¶ Cōtra. Unus erat modꝰ ꝯgnoſcendi.
¶ Rn̄ſio. Pōt dici q̄ ē diſtictio q̄tū ad nūez
ꝯgnoſcibiliū. ⁊ q̄tū ad gradū. q̄tū ad nūez
quia cognoſcibile aut ē creator. aut creatu-
ra. et creatura aut corporalis. aut ſpūalis.
Ordo etiā ē. q̄a ꝯgnoſcibile aut ſupra. aut
infra. aut iuxta. ⁊ ſic claudit̄ oīs ꝯgnoſcibił
dīa. rōne cuiꝰ Magr̄ diſtiguit ꝯgnitionem
magis q̄z rōne modi cognoſcendi.

¶ Diſtinctio quarta.

Poſt hoc uidendum ⁊c. Supra
egit Magiſter de habitibus
naturalibus ⁊ de habitibus ad
pfectionē preparātibꝰ. ¶ In hac
parte agit de habitibus in ſtatu pfecto con
ſtituētibus. vnde inquirit Utrū angeli ſint
creati. ſiue fuerint beati pfecti. ¶ Diuiditur
autē hec ps in duas. ¶ In pria pſequitur
queſtiones de beatitudine ¶ In ſcōa de pfe
ctione. ibi Ad hoc autē qđ querebatur.
¶ Prima ps habet tres. ¶ In pria ꝺterminat
queſtionē q̄tum ad illos qui ceciderūt oſtē
dens q̄ nūq̄ fuerūt beati ¶ In ſcōa q̄tum
ad eos qui remāſerūt. ⁊ hoc ibi Boni uero
qui p̄ſcierūt ⁊c. ¶ In tertia breuiter reſumit
p̄determinata de utriſq̄. ibi Ex p̄dictis cō
ſequitur ⁊c. ¶ Ad hoc autē q̄ querebatur
⁊c. et hec ē ſcōa ps in qua pſequitur utruz
angeli ſint creati pfecti. ⁊ habz hec ps tres
pticulas. ¶ In prima īnuit q̄ p diſtictionē
eſt reſpondendum ¶ In ſcōa ſubiungit diſ
tinctionem. ibi Dicit̄ nāq̄ pfectū ⁊c. ¶ In
tertia uero reſumit p̄determinata ⁊ breui-
ter oſtendens qualis facta fuit angelica na-
tura reſumendo p̄dicta. ibi Quales facti
fuerunt in creatione.

Ad intelligentiā huius ptis que
runtur tria ¶ Primuz ē quales
creati ſunt angeli q̄tuz ad glo
riam ¶ Scōm q̄tum ad futuri
euentus preſcientiam ¶ Tertium ē q̄tuz
ad cognitionē matutinam. ¶ Circa primū
queritur duo. ¶ Primū eſt Utrū in ſui cre
atione habuerint gloriam. ¶ Scōz ē Utruz
habuerunt gratiam.

Queritur ergo primo Utrū an
geli creati ſint in beatitudine
ſiue ī glīa. ¶ Et q̄ ſic uidet̄ Eze. xxviij.
Tu plenus ſapia ⁊ pfectus decore ī delitiis
padiſi fuiſti. ſed eſſe in delitiis padiſi ⁊ eſſe
plenū ſapia ē ipa beatitudo quā dicimꝰ etiā
gloriā. ergo ⁊c. Itē Aug. ī libro de mirabi
libꝰ ſacre ſcripture. Angelꝰ ī ſūmo ſui or-
dinis honore ꝯſtitutꝰ. lapſus ē. loq̄t ꝺ āgelo
āte lapſuz. ſed ſūmꝰ honor ordīs āgelici eſt
beatitudo ⁊ glīa. ergo ⁊c ¶ Itē Aug. ꝺ fide
ad Petruz. Angelici ſpūs p eo q̄ rōnales
facti ſūt. eternitatis ⁊ beatitudīs donū ī ipa
nature ſue ſpūali creatione diuinitꝰ accepe
runt ¶ Itē idez ꝺ eccleſiaſticis ꝺogmatibꝰ
Angeli qui in illa qua creati ſunt beatitudīe
pſeuerāt. nō natura poſſidēt ut nō mutent̄.
ergo ſi modo habēt uerā beatitudinē. pz q̄
in beatitudine creati ſunt ¶ Itē rōne uidet̄.
quia āgelꝰ a ſua creatione habuit hilitatez
ad diligendū deū ppt ſe ⁊ ſup oīa. ergo ha
buit habilitatem ad fruendum deo. ſed ip
ſe non habuit aliquod retardatiuum ex pte
affectus. nec obumbratiuū ex pte itellectꝰ.

ergo totaliter ferebatur in ipſum deū amo
re fruitiōis. ergo cū talis ſtatus ⁊ actus ſit
beatitudo et gloria. patʒ ꝛc. ¶ Item deus
fecit liberū arbitriū uertibile. ergo cū poſſit
habere creatura rōnalis ipſum inuertibile ut
patʒ. mō in ſanctis āgelis aliquibus debuit
hoc modo facere. ſed non ē inuertibilitas li
beri arbitrii i beato niſi p gloriā. ergo ꝛc.
¶ Aut ſi dicas ꝙ nō debuit facere. hoc non ui
detur. quia debuit facere res optimo mō. ſʒ
iſte ē optimus ſtatus ipſius āgeli. ergo ali-
quē in hoc ſtatu debuit facere. ¶ Contra.
Iohānis viij. Ille in ueritate non ſtetit. ſed
beatitudo ē ſtatus oīuʒ bonoꝝ cōgregatiōe
pfectus. ergo ē ſtatus in ueritate. ergo Luci
fer non fuit factus beatus. ſed inter omnes
pfectus ⁊ nobilis ē conditus. ergo ꝛc. ¶ Itē
obicitur. quia pſeuerātia ſiue ſecuritas ē de
eſſentia ſiue ſubſtātia beatitudinis. beatus
eīm non ē quī pōt amittere bonū qḋ habʒ.
ſed āgeli potuerūt amittere quia amiſerūt.
ergo ꝛc. ¶ Item nullus laudatur uel uitupe
ratur in his que hēt a natura uel cōdictiōe.
ſed ſicut damnatiōi eſſentiale ē uituperium
ita beatitudini eſſentialis ē laus. ergo im-
poſſibile ē ꝙ aliquis beatus ſit a cōdictiōe.
imo ē repugnātia in adiecto. ¶ Item Aut
omnes fecit deus beatos. aut aliquos. non
omnes conſtat. quia plures ex eis ceciderūt.
non aliquos ut uidetur. quia tunc illi precel
lerēt alios quaſi p̄excellētia i pportionali.
ergo lucifer non fuiſſet auſus ſe eis ppone
re. ꝙ ſi auſus ē. uidetur ꝙ nulli cōditi ſūt
beati. Si tu dicas ꝙ maiorem audatiam p̄
ſumſit. ſ. equipari deo quāto magis preeſſe
beatis. adhuc non ſoluit. Si enim deꝰ bea
tos cōdidit angelos ab ipſa condictione. hoc
fuit quia natura eorum conſonabat ut ſub
tali pfectione ⁊ tam nobili fierent. ſi ergo
lucifer ut dicunt ſancti et Magiſter dicit in
ſequentibus ſplendidiſſima habuit natura
lia. magis debuit ⁊ congruum fuit ipſius
naturam gloria inſignari. ꝙ ſi ipſe ut patet
beatus factus non eſt. patʒ ꝛc. ¶ Reſpon
ſio. Dicendum ſicut pretactum eſt ſupra
quorūdam opinio fuit. ꝙ angeli quia ſunt
ſpirituales ⁊ actuales i inſtāti ſue creatiōis
fuerunt in actu conuerſionis ⁊ auerſionis. ⁊
ſicut in pria auerſiōe ſunt dānati eternalr
illi qui auerſi ſunt. ita in prima conuerſione
illi glorificati ſunt eternaliter qui conuerſi
ſunt. et ita dicunt intellexiſſe Auguſtinus
et fuiſſe eius poſitionem ꝙ aliqui ſunt crea
ti beati et formati. quia ſimul tempore. licʒ
poſterius natura factum ſit celum et lux. i.
angelica natura informis et formata. Lux
enim ut dicit Auguſtinus xi. de ciuitate.
Dicuntur angeli quia illuminati ſunt ut be
ate ſapienterq̄ʒ uiuerēt. Sed tamen hec po
ſitio ſupra improbata eſt tanq̄ʒ falſa et er-
ronea. ratione illius ptis que dicit in primo
inſtanti fuiſſe auerſos. Rōne alterius ptis
pari ratōne impbata eſt. et patet falſitas p
Auguſtinum de correptione et gratia. ubi
dicit ꝙ angeli et ſi beati facti ſunt. erat ta
men ꝙ adhuc eorum beatitudini addere-
tur ſi pmanſiſſent. conſtat ꝙ beatitudini et
glorie cum ſit inuariabilis non fit addictio.
Conſtat etiam ꝙ loquitur cōmuniter ḋ bo
nis et de malis cum dicit ſi pmanſiſſent ¶
Et ideo aliter eſt dicenduʒ ꝙ beatitudo du
pliciter poteſt dici. ¶ Uno mō ſtatus pfectus
plenitudine omnis boni. et hec ponit uiſio-
nem dei claram et tentionem perfectam. ⁊
in hac angeli non ſunt creati nec aliqui nec
omnes. ſed habuerunt quidam ex eis in ip
ſa confirmatione ¶ Alio modo dicitur bea-
titudo ſtatus pfectus priuatiōe omnis mali
tam pene q̄ʒ culpe. et tales creati ſunt an-
geli. quia innocentes et impaſſibiles. et de
hac beatitudine loquitur Auguſtinus. ſed
hec non eſt perfecta niſi cū ātedicitur ei alte
ra. et de hac currunt auctoritates pbantes
ꝙ beati facti ſunt. ¶ Ad illud eīm qḋ dicit
Eze. In delitiis padiſi fuiſti. Dicendū ꝙ
ſicut prius hoc conditus eſt et poſitus i de
litiis padiſi que tamen non erāt delitie bea
titudinis pfecte. et ſicut data eſt ei ſapia ad
cognoſcendum omnia mundana. ſed non
illa que eſt uiſio dei in patria. Simili mo-
do intelligendum eſt in angelo ¶ Qḋ dicit
Auguſtinus de mirabilibus ſacre ſcripture.
intelligit q̄ʒtū ad naturalia. quia ita bona ha
buit ꝙ nō erat habiturus meliora. unde ⁊
i loco ꝯditꝰ ē i quo erat beatificandꝰ. ¶ Due
ṽo ſequētes auctoritates loquūt ḋ beatitudi
ne ſm illas duas drās q̄s dixi ¶ Ad illḋ qḋ
obicit. ꝙ habebāt fruitiōeʒ ſine ꝛtardatiōe.

Dicendũ ꝙ uez̃ ẽ.tamẽ nõ habebãt ĩꝑfecta ꝯpletiõe.q̃a deũ nõ uidebãt facie ad faciẽ.ſed ĩ effectibꝰ cognoſcebãt ⁊ ĩ ſe ipĩſ maxĩe.ſicut melius patebit ĩfra. ¶ Ad il lud q̃d obicitur.ꝙ debuit dare aliq̃bus in uertibile. Dicendũ eſt ꝙ q̃ntuz ẽ de cõdi ctiõe nullo mõ debuit dari q̃ſuis poſſit.q̃a hoĩes ⁊ ãgelos meliores iudicauit deus ſi ei liberaliter deſeruirent.ideo utrũq; po ſuit in manu conſilii ſui.

Suppoſito ꝙ angeli non ſint creati ĩ gloria. Queriť utrũ ſint creati in grã. ¶ Et uideť ꝙ ſic ꝑ Auguſti. de ciui. xii. Creauit deus ãgelos ſimul in eis cõdens naturã ⁊ largiẽs grãm. ¶ Item ſup illď Oſee tertio. Dilexerũt uinatia uuarum Gloſa Hieronymi.ꝑ uinatia intelligũtur demones qui creati ſunt ĩ magna pĩguedi ne ſpũſſancti.ſed ꝑ ſupbiã arefacti ď celo ceciderũt.cõſtat ꝙ pĩguedo ſpũſſancti ẽſt grã ſpũſſancti. ¶ Item Damaſ.expſſiꝰ Per uerbũ dei creati ſunt omnes ãgeli. ⁊ a ſpũſancto ꝑ ſanctificationẽ ꝑfecti. ſi ergo ſanctificatio ꝑfecta non ẽ niſi ꝑ grãm gratũ facientẽ.⁊ ipſe loquitur de oĩbus. ergo ⁊c. ¶ Item rõne uidetur.quia deus cũ ſit liberaliſſimus ꝓmptus ẽ grãm dare oĩbus paratis recipe. Vnde ⁊ Anſel. Ideo homo nõ habz grãm.nõ quia deꝰ nõ dat. ſed quia ipſe nõ recipit. ſed nulla melior ꝑparatio ad grãm q̃ȝ pura inocẽtia ⁊ uolũtas recta.ergo ſi hec erãt in angelis a ſui origine ⁊ creatiõe.ꝑ ꝯſequẽs ⁊ gratia. ¶ Item fecit deus creaturã rõnalẽ ad ĩhabitandũ in ea.⁊ hoc q̃dem ipſe deus uult in ea habitare. Unde puer. viij. Delitie mee eẽ cũ filiis hominũ.ergo ꝙ nõ ĩhabitet uenit ex aliqua praua diſpõne ex ꝑte mẽtis.cũ ergo ĩ angelis nulla eſſet praua diſpoſitio ex ꝑte mẽtis.imo oĩmoda idoneitas ad grãm.uidetur ⁊c. ¶ Itẽ ꝓnior eſt deus ad miſerendũ q̃ȝ ad condẽnandũ. ſed ipſe fecit ãgelos in ſtatu in quo ſtatim poterãt demereri.ergo ĩ ſtatu ĩ quo poterant mereri. ſed nõ contingit mereri ſine grã gratum faciente.ergo ⁊c. ¶ Contra. Aug. ſup Geneſiz ad litterã. Per celum intelligitur ãgelica natura ĩformis.ſed nõ fuit informis ꝑ defectũ forme naturalis. ergo informis fuit ꝑ defectum forme ſup addite nature.ſed hec ẽ grã. ergo ⁊c. ¶ Itẽ Grego. xxxii. moraľ. tractãs illud uerbuz Eze. xxviij. Aurum opus decoris tui.et foramia in die qua cõditus es. huiꝰ lapidis in die cõdictiõis ſue foramia ꝑparata ſunt.uidelz capax charitatis fuit ꝯditus.q̃ ſi repleri uoluiſſet ſtãtibus ãgelis taq̃ȝ in ornamẽto regis poſitis lapidibꝰ inherere potuiſſz. habuit ergo iſte lapis foramia.ſz ꝓpter ſupbie uitiũ charitatis auro nõ ſunt r̃pleta.ecce expreſſe ꝙ nõ habuit charitatem. ¶ Item rõne uidetur.quia grã ĩ angelo nullã habet retardationẽ.ergo ſi haberet grãm unientẽ deo.totaliter ãgelus ferreretur in deũ.ergo nũq̃ȝ peccaſſz. ſed peccauit.ergo nũq̃ȝ charitatẽ uel grãm habuit. ¶ Item ſicut ſe habet culpa ad dãnatiõem eternã.ita grã ad gloriã.ſz ſtati ut habuerũt culpã fuerũt dãnati eternaľr ⁊ obſtinati.ergo ſtati ut habuerũt gratiaz fuerũt cõfirmati.ergo nũq̃ȝ fuiſſent ſi gratiam habuiſſent. ¶ Reſpõſio dicendum ꝙ queſtio facti ẽ.⁊ non ĩueniemꝰ aliã rõnem q̃ȝ cõgruitatis. Vnde ꝓbabiľr utrũq; poſſumus opinari ſicut ⁊ alii ante nos. Fuerũt eĩm aliqui dicẽtes ꝙ oẽs ãgeli creati ſunt in gratuitis gratũ facientibꝰ. ¶ Et ratio que mouit eos fuit hec. Ex ꝑte dei ĩꝑfecta liberalitas. ⁊ ex ꝑte creatorum idoneitas.quia eĩm ab ĩſtanti creationis erãt uaſa ⁊ receptacula munda.⁊ deus eſt ꝓmptus ſuã gratiã ĩꝑtiri niſi habeat obſtaculum ex ꝑte ſuſcipiẽtis.non dimiſit deus illa ad momentũ uacua.ſed ſtati ut condidit grã illuſtrauit.⁊ talia debuerũt ď manu dei exire receptacula.ut ſtatim eſſent ꝓmpta in bonum uſum. Vnde ſicut ꝓbabiliter ꝯnitiũt aliqui.ꝙ deus fecit arbores plenas fructibus.⁊ alia ĩ ſtatu nobiliſſimo ⁊ ꝑfectiſſimo.ſic etiã naturã angeli ornauerit grã a ſui cõdictiõe que in primo uſu bono ſine mora erat ꝑpetuãda.⁊ ĩ prima deordinatiõe ꝑpetualiter amittẽda. Hec eſt una poſitio ⁊ ſatis uidetur conſona ſanctoꝝ auctoritatibꝰ.ut pz ĩſpicienti.

¶ Fuerūt etiā aliqui qui dixerūt angelos non
habuiſſe grām gratū facientē ab inſtāti cre
atiōis. ſed poſt. Et rō que eos mouit ē diſ
poſitio nature āgelice q̄ fertur ī id qd̄ appe-
tit ſine retardatiōe. vnde ſicut ex cōuerſio
ne ad malū ita ꝓfunde cōuerſi ſunt ut non
poſſent redire. ſic imo multo magis ex con
uerſiōe ad bonū ſiue ex habilitate ita bono
totaliter adheſiſſent ſi grāꝫ habuiſſent ꝙ
nūq̄ꝫ lapſi eēnt. vnde n̄ uidetur aliquo mō
ꝓbabile ꝙ lucifer habuit grām. ⁊ ſi ipē non
habuit cū inter ceteros eēt excellēs. a maio
ri arguit̄ nec alios habuiſſe a ſui origine.
Hāc poſitionē uidet̄ acceptare Magr̄. hanc
poſitionē cōiter tenēt doctores. ⁊ ita huic
tāq̄ꝫ ꝓbabiliori ⁊ cōiori cōcordandum eſt.
¶ Ad auctoritates ī cōtrariuꝫ adductas re
ſpōdendū ē ꝑ diſtictionē gratie. ¶ Uno eniꝫ
mō grā dicitur cōiter ꝓut comphendit q̄c-
q̄d naturalibꝰ eſt ſupadditū. naturalibꝰ ī q̄ꝫ
q̄ ſunt de generali rei cōſtitutiōe. ſicut dici-
mus grām habere bonū ingeniū. bn̄ legere
bn̄ cātare ⁊ huiuſmōi. ¶ Aliomō dicitur ꝙ
ſupadditū eſt libero arbī. ad rectitudinē fa
ciens ⁊ diſponēs. ſicut dicimꝰ ꝟtutes natu
rales. ſicut inocētia. mititas. pietas. ¶ Ter
tio mō ꝙ ē ſup adiectū tāq̄ꝫ rectificās ⁊ cō-
plens ⁊ eleuās. ⁊ hec dicitur gratia gratum
faciēs. quia ſicut hominē acceptabilē deo. et
ideo acceptabilē quia ſufficiēter ꝯformeꝫ.
Quādo ergo dicit̄ ꝙ āgelo data ſunt gra
tuita. nō intelligitur de gratuitis tertio mō
dictis. ſed prīo uel ſcd̄o. q̄a ſic multa bona
gratuita habuerūt. aut ſi ītelligitur de gra
tuitis ꝓprie dictis. nō intelligit̄ ab inſtanti
creatiōis. ſed ſicut ītelligitur peccatū diabo
li fuiſſe ab initio. q̄a ſtati poſt initiū et poſt
primū motū deliberatū cecidit. ita ītelligēdū
eſt de gratia angeloꝝ. aut ſi ītelligitur de
gratuitis ꝓprie dictis ⁊ ab inſtāti creatiōis.
hoc nō intelligitur formaliter ſiue eēntialr̄.
ſed diſpoſitiue. vnde dicitur aliquis creatuſ
in aliquo. quia ī ꝓxima diſpōne ad illud. et
ita ꝑ hāc triplicē uiaꝫ ad auctoritates indu
ctas ⁊ multas alias que poſſent adduci pōt
breuiter reſpōderi. ¶ Ad rōnes autē ſum
ptas a dei liberalitate. Dicendū ꝙ liberali
tas ē ſaluo ordine ſapie ⁊ iuſticie. quāuis
eīm ab inſtāti creatiōis cuiuſlibꝫ hoīs poſſꝫ
cū ex liberalitate beatificare. tamē longo tē
pore tardat. Similiter q̄uis poſſit cuilibꝫ
puulo grām dare ſine baptiſmate ſicut cuꝫ
baptiſmate. tamē nō dat. Et rō huius eſt.
quia gloria ē bonū laudabile. ideo nō dat ni
ſi ꝑ meritū laudabile. ⁊ ideo cōuenit eā dari
p̄cedente aliquo mō merito cōgrui. Simi
liter quādo cōfert grām ſi cōfert adulto. cū
grā faciat habentē dignū gloria nō confert
niſi ad motū liberi arbitrii ſi habet uſuꝫ. ſi
uero nō ad motū fidei aliene ſiue ad meri
tum xpi. ideo ſm̄ ordinē ſapie nō ſtatim de
buit dare ſed expectare motū li. ar. qd̄ ⁊ fe
cit. vnde ad ſe conuerſis ſine mora dedit
grām. patꝫ ergo reſpōſio. ¶ Ad illd̄ quod
obicit de liberalitate ⁊ habilitate. Dicēduꝫ
quia nō tm̄ exigit mūditiā ut diſpōem. ſed
motū li. ar. ī adulto. puulo ꝟo pōt alienum
meritū ſuffragari ſicut ⁊ demerituꝫ. ¶ Ad
illud qd̄ obicit̄ ultīo de ſtatu ꝙ ī malo erat.
Dicendū ꝙ ſtm̄ ē. q̄uis eiꝫ nō poſſet mere
ri ex his que accepat. tamē q̄a dominus ita
ꝓmptꝰ erat dare ſicut ipē accipe. nullū habe
bat obſtaculū in merēdo ſicut nec ī demerē
do. ⁊ hoc pꝫ. Sicut eīm facile fuit diabolo
auerti. ita facile bonis āgelis cōuerti. ⁊ ſicut
auerſio fuit demeritoria. ita ꝯuerſio facta ē
meritoria ſtati appoſita grā. vnde ſic ali-
q̄s nō indirecte dicitur habere aliq̄d qd̄ ſtati
habꝫ dū indiget ⁊ petit. q̄uis non penes ſe
habeat. ſic etiā nō indirecte potuerunt dici
āgeli grām habuiſſe. ꝙ ſi habuiſſent maio
reꝫ facilitatē ad malū ſiue īclinationē ⁊ diui-
nuꝫ adiutorium in opportunitate deeſſet re
cte obiceret.

Conſequēter circa ſcd̄ꝫ duo que
runtur. ¶ Primū eſt Utrū bo
nis reuelari debuerit futura ꝑ-
manſio. ¶ Scd̄m ē Utrū reue
lari potuerit malis ſua damnatio.

Primo ergo queritur cū nullis
in creatiōe data ſit grā. nullis
etiā data ſit gloria. Utrū aliq̄
bus data ſit future glorificatio
nis p̄ſcientia. ¶ Et ꝙ ſic uidetur. Deꝰ ab
inſtāti ſue creatiōis āgelos ꝯdidit repletos

ſciēcia rerum mundanarum. ſed deo magis
placet ꝙ ſerui ſui habeant ſciam de his q̄
ſpeccant ad ſaltū. ſi ergo p̄ſciētia future ſa-
lutis exhilarat animū ⁊ delectat. ergo cū ali
qui eēnt ſaluā di. uidetur ꝙ ſaltē debuit eis
dari p̄ſciētia talis. Cōſtat eim ꝙ potuit.
¶ Itē ſi nō fuerūt de ſalute certi. ergo po
tuerūt rōnabiliter dubitare ⁊ timere. ſed ti
mor penā habet. ergo pena ante culpā. ſed
hoc ē incōueniēs. ergo uidetur ꝙ illi ſaltem
debuerūt certificari qui erāt ſaluādi ¶ Itē
ꝓpinquiores erāt angeli ad gloriā q̄ꝫ nos i
miſeriis cōſtituti. ergo ſaltē creatura certi
tudinē uel maiorē habebāt q̄ꝫtaꝫ nos habe
mus. ſed nos habemus certitudinē ſpei. er
go ipſi habebāt hanc uel aliā. ſed non habe
bant hanc. quia ſpes ē certa expectatio fu
ture beatitudinis ꝓueniens ex gratia ⁊ me
ritis. cum ergo ipſi nō haberent gratiam ⁊
merita certitudinaliter ſperare eis fuiſſꝫ p̄
ſumptio. non ergo habebant certitudinem
ſpei. ſed non ē aliam dare q̄ꝫ certitudinem
p̄ſcie uel reuelationis. ergo uidetur ꝙ aliq̄
bus ſaltē eēt data. ¶ Cōtra. plus ē dare
certitudinē de gloria q̄ꝫ dare gratiā. multiſ
eim deus dat grām q̄bus tamē non reuelat
certitudinaliter ſuā gloriam. ergo cum ha
buerint grām ſicut ſupra ꝓbatum eſt. pꝫ ꝙ
nec ſtabilitatis preſciaꝫ. ¶ Item diabolus
ſiue lucifer non habuit p̄ſciam de ſtatu. q̄a
non erat pmanſurus. ergo ſi ipſe fuit plenꝰ
ſapia ⁊ pfectus decore iter oēs. uidetur ꝙ
nulli alii habuerūt. ¶ Item oſtenditur p de
ductionē ad duplex incōueniens. vnū incon
ueniens ē excuſatio diaboli ſiue ſui peccati
Poſſet enim de peccato ſuo quoddāmō ſe
excuſare. quia ſciaꝫ de ſtatu ſuo nō habuit
quā deus aliis angelis dedit. Aliud incon
ueniens uidetur accuſatio dei. quia aut uide
tur puniſſe malos q̄ꝫ mali fuerit. ⁊ ꝙ ante
grām ſuam ſiue donum ſcie ſubtraxerint
qd̄ aliis dedit. qui nō precellebant ipos nec
merito uite nec dignitate nature. ¶ Rñō
Circa hoc duplex fuit opinio ſicut tangit
Magiſter in littera ¶ Quidam eim dicere
uoluerūt. ꝙ bonis qui pmanſuri erant data
eſt reuelatio ſiue p̄ſciētia ſui ſtabilitatis et
hoc loco ſpei. ratione cuꝰ iā quoddāmodo
beati erāt. ⁊ initūtur illi uerbo Aug. quod
dicit opinādo ſup Geneſiꝫ ad litterā. For
te deus diabolo reuelare noluit quid fa-
cturus uel paſſurus eēt. ceteris uere reuela-
re uoluit qui in ueritate manſuri eſſent.
¶ Alia eſt poſitio. ꝙ nullis data ē preſcia ſui
ſtatus. quia habere certitudinē de ſua pmā-
ſione ē cognitio magis ſpectās ad ſtatum
premii q̄ꝫ ad ſtatuꝫ meriti. Et huiꝰ ſignuꝫ
eſt ꝙ deus aut pauciſſimis aut nullis reuelat
q̄ꝫtūcunqꝫ dilectis ⁊ amicis ſe certitudinali
ter glorificandos. hec eim cognitio plus ē
expediens ad gaudendū q̄ꝫ ad merendum.
vnde quia angeli erant in ſtatu meriti oēs.
quia nūduꝫ erant beati. ideo nullis data eſt
hec cognitio. Et hec poſitio magis ē rōna
bilis ⁊ magis placet Magiſtro. ⁊ magis cō
ſonat uerbis Aug. ſicut patet i littera ⁊ xi.
de ciuitate dei. vbi dicit ꝙ pares fuerunt
angeli q̄ꝫtum ad condictiones ante lapſum.
vnde ſi alicubi uidetur dicere cōtrariū ſi q̄s
inſpiciat ad adiacentia aut oppinādo aut q-
rendo dicit. ⁊ ideo hec poſitio magis ē tenē
da. ¶ Ad illud ergo quod obicitur. ꝙ deꝰ
dedit angelis p̄cognitionem rerū mūdana-
rum. Dicēdum ꝙ non eſt ſimile. quia co-
gnitio uniuerſi ſpectat ad cognitionē natu-
ralem. ⁊ perfecta cognitio uniuerſi ſpectat
ad pfectiōem naturalis cognitionis. ſꝫ certa
cognitio ſui ſtatus ſpectat ad pfectionē glo
rie. et ideo ſolū debet dari quando in ſtatu
tali ponitur a quo nō poteſt cadere. et ſic pꝫ
illud. ¶ Ad illud quod obicitur. ꝙ ſi non
erant certi. ergo uidetur ꝙ rōnabiliter pote
rant dubitare et timere. Dicendum ꝙ eſt
certitudo ex pte cognitiue. et ex pte affectie
Certitudo ex pte cognitiue eſt duplex. una
ſcilꝫ infallibilis ut quando ſcit aliquid quod
non poteſt falli. altera ꝓbabilis ut quādo
habet ueriſimiles rōnes ad hoc ſiue ad unā
ptem. ita ꝙ ad oppoſitum. aut nullas habet
aut paucas. ⁊ in angelis fuit certitudo ſcdo
modo. non primo. Ipſi eim rōnabiliter po
terant cōuincere ex his bonis que accepāt.
ꝙ ad beatitudinē parati erāt. maxie cū in ſe
nullā uiderēt diſpōem mali. Certitudo ex
pte affectiue ē duplex. vna in expectādo
alia i tenēdo. Expectare ē ſpei. ſꝫ tenere.
eſt cōphenſiōis. ſcda nō potuit eē i angelis
ante ꝯfirmationē ¶ Preterea fuit ſemiplene

et minus plene q̃ȝ in uiris ſanctis . quia in
eiſ ex gratia ⁊ meritis. in illis erat affectōe
nature. Ex his patent obiecta. quia certitu
do probacōis que nō habebat rōes ad op-
poſitū liberabat. et a dubitacōne ⁊ a penali
timore. Patet etiā ultimo obiectū. quia ali
quā certitudinem habuerūt. ſed tamen non
oportet q̄ eēt maior certitudie ſpei. ¶ Et
ad illud qđ obicitur q̄ ꝓximiores erāt. dō
q̄ proximiores quātum ad ſtatum. q̄a me
dii erant inter gloriam ⁊ miſeriam. ſȝ tam̄
magis diſtabant q̄ntum ad meritum. q̄a nō
dum habebāt pignus glorie nec primicias
ſpūs ſicut habent uiri ſancti in hac uita. de
quibus dicit Apoſto. ad Ro. v. ſpes autem
non ɔfundit quia charitas dei ⁊c.

Secūdo queritur utrum malis
angelis reuelari potuit ſuꝰ ca-
ſus. ¶ et q̄ nō uidetur. Dis cer
ta cogitacō future pene et mi-
ſerie eſt penalis. ſȝ ſi angelus certitudinalit̄
ſciret ſe peccaturū. cū certo iudicatorio co-
gnoſceret peccatū eē puniēdū . ⁊ peccatorē
a deo ſepatum eē miſerum. haberet p̄cogni
cōem certam ſue miſerie. ergo penam ante
culpam haberet. ſȝ hoc eſt ɔtra ordinem di
uine iuſticie. ergo ſi deus ɔtra ordinem diui
ne iuſticie nō poteſt facere . deus nō potuit
reuelare ¶ Item omnis p̄cognicō certa de
amiſſiōe alicuius boni cogit homiem deſpe
rare de illo. ſȝ deus nemiem īnocentēȝ pōt
cogere ad deſperacōem. quia non pōt coge
re ad peccatum. ergo non pōt angelo reue
lare caſum ſuū . ¶ Item fiat argumentum
Anſel. in li. de caſu diaboli. Si deꝰ preſcie
bat caſum ſuū. aut uolebat aut non. ſi uole
bat. ergo iam ceciderat. ergo non p̄ſciebat
ſe caſurum. ſi p̄ſciebat ⁊ nolebat . ſȝ q̄nto
magis nolebat tanto plus dolebat. ⁊ q̄nto
magis nolebat iuſtior erat . ⁊ quāto magis
dolebat erat miſerior. ergo q̄nto iuſtior tā
to miſerior. ſed hoc oino eſt incōueniens.
ergo ⁊c. ¶ Item fiat argumentum Mgrī.
ſi p̄ſcierunt. aut ergo uitare potuerūt ⁊ uo
luerūt ⁊ ita non ceciderūt. aut uitare uolue-
runt ⁊ non potuerūt. ⁊ ita fuerūt miſeri. aut
uitare potuerūt ⁊ noluerūt. ⁊ ita fuerūt ſtul
ti et maligni. ſi ergo q̄libet iſtorum eſt im
poſſibile. impoſſibile eſt q̄ habuerūt p̄ſcié
tiam ſui caſus. ¶ Sȝ cōtra. Dominus po-
tuit p̄dicere petro ſine peccato ſuū caſum.
ſicut dicitur Math. xxvi. ⁊ in aliis euange
liis. ergo pari rōne potuit reuelare lucifero
¶ Item Bern̄. de gradibꝰ humilitatis tra-
ctans illō uerbū yſa. xiiij. Ponam ſedē me
am ab aquilone. puto p aquilonē reproban
dos homies fuiſſe deſignatos. p ſedē diabo
li ptātem i illos. et in ſequētibus dicit q̄ in
p̄ſcientia dei ſuū p̄uidit principatū. ſ. q̄ de
bebat p̄eſſe malis. et ideo dixit ponā ſedē .
ergo principatus ſequebatur caſum. ⁊ potu
it p̄uidere pricipatū. uidetur ſimiliter q̄ po
tuit p̄uidere caſum. ¶ Item uidetur q̄ rō-
nes de pena nō ualeāt duplici de cauſa. deꝰ
enim pōt ſepare que naturaliter ſunt con-
iūcta. ut in igne calorem a luce. ſicut dic̄ Ba
ſilius. ergo multo fortius cognicōnem pre
dictam a pena. ¶ Preterea. q̄ntumcūq̄ aliq̄d
ſit punitiuū non punit niſi ſubiectū punibi-
le ſit. vnđ ſi anima petri eſſet in inferno nō
puniretur. ergo cum angelus i ſtatu illo eēt
innocens ⁊ nullo mō ad penam diſpoſitus
patȝ ⁊c. ¶ Itē uidetur q̄ rō de deſperacōe
non ualeat. quia ſicut p̄cognitio damnacō-
nis eſt occaſio deſperacōnis. ita p̄cognitio
glorie eſt occaſio p̄ſumpcōnis. ſȝ p̄ſumpcō
nō impedit. q̄m deus poſſet reuelare ſum-
mam glorificacōnem. ergo pari rōne deſpe
racō non impedit q̄n poſſit reuelare lapſū .
¶ Si tu dicas q̄ nō eſt ſimile. quia ex pte illa
eſt occaſio. hec eſt neceſſitas. ¶ Contra de-
ſperare eſt actus uolūtatis deliberatiue . et
actus qui eſt peccatū . ſed nihil pōt cogere
uolūtatē ad aliquid maxime ad peccatū. er
go ⁊c. ¶ Itē p̄ſcientia dei non ponit neceſ
ſitatem. ergo nec p̄ſcientia diaboli. ſi ergo
ſciret q̄ poſſet aliter eē. ergo poſſet adhuc
ſperare. non ergo cogeretur deſperare.
¶ Rn̄ſio. dō q̄ angelus certam p̄ſcientiam
ſui caſus habere non potuit. cum enim hec
eſſet ɔtingens ſciri certitudinaliter non po
tuit. niſi ab eo q̄ certitudinaliter oīa cogno
ſcit. et tam neceſſaria q̄ȝ ɔtingētia. quia co-
gnitio eius ex re non pendet. talis eſt deus
ſolus. non ergo potuit p̄ſcire niſi dn̄o reue
lante. deus autem ſibi reuelare non potuit.
quia nō debuit predicere quid potuit. ſicut

predixit petro qđ non uoco reuelare. ſʒ cer
tam interius illumiatōem dare ad p̄cogno
ſcendū ſuū lapſum. hoc uoco reuelatōem.
hanc aūt dare deus nō potuit đ potentia or
dinata. quia talis p̄cognitō đ neceſſitate hʒ
an nexā culpā aut miſeriā. aut eni ſibi pla-
ceret ꝙ laberetur ⁊ ita eſſet impius. aut di
ſplicerʒ ⁊ ita eēt miſer ⁊ doloroſus. vtrūqʒ
eſt deo impoſſibile ⁊ inordinatū innocenti
infligere penā ſiue innocentē dū eſt innocēs
habere culpā. et hoc ꝓbat rō prima. et ratō
Anſel. et Ogri. Alia uero rō de deſperati
one ꝓbat ꝙ nō potuit angelo reuelari ſua
damnatō. quia impoſſibile ē certū de dam-
natōe ſperare. vñ illa uia bona ē ⁊ ꝯcedēda
¶ Ad illud ergo qđ obicitur prio ꝙ potuit
eis dñs reuelare ſicut et petro ſoluitur. q̄a
petro nō reuelauit ſʒ p̄dixit. vnđ petrus nō
intellexit ſimplicit̄ ſʒ ſub ꝯdictōe. uel etiaʒ
nō bene aduertit uſqʒ ad lapſum. ſic credo
ꝙ potuit p̄dicere angelo. Tamē aliqui dicūt
ꝙ nō eſt ſimile. q̄a lapſus petri erat repabi
lis nō ſic lapſus angeli. ¶ Ad illud qđ obi
citur ꝙ p̄uidit ſuū dñiū quare non ſit̄ ſuū
p̄cipiciū. vđ ꝙ de ipo Gen̄. miratur ⁊ ſol-
uit ꝙ ita potuit eē ſicut de ioſeph. qui uidit
ſuū p̄cipiciū ⁊ nō p̄uidit ſuā uenditōeʒ. ſʒ et
diabolo potuit dñs reuelare dñiū ⁊ nō p̄ci-
piciū. qm̄ dñiū illud nō de neceſſitate hʒ an
nexū p̄cipiciū. pōt eni aliquis bonus dñari
malis. Aliqui tñ uoluerūt dicere ꝙ illud qđ
dictū ē ad aquilonē uerbū ē ꝓphete. diabo-
lus eni uolebat p̄eſſe et aliis ſedē dñatōnis
ſue p̄ponere. Et ꝓpheta p̄dicens qđ euētu-
rū ſibi fuerat dixit aquilonē. in hoc ſignans
malos. ¶ Ad illud qđ obicitur ꝯtra rōeʒ de
pena. vđ ꝙ ab illa cognitōe ſperare penam
ſiue dolorē ē auferre bonā uolūtatē. q̄a qui
p̄uidet ſe facturꝫ malū ⁊ nō dolet hoc ipo ē
malus. et ita iſta cognitō neceſſaria diſpoſi
tione diſpoſuit aīam ad penā uel ad culpā.
nec deus dat auferre ⁊ ſepare penaʒ ut ex
hoc redūdat culpa. et ſic pʒ illđ. ¶ Ad illđ
qđ obicitur de deſperatōe. dico ꝙ ſuppoſi-
to ꝙ p̄uideret lapſum ⁊ ipoſſibilitatē reſur
gendi cogeret̄ deſperare. quia hec cognitō
nō pōt ſtare cū ſpe. vnde ſi quis non credit
aliā uitā neceſſario deſperat de futura uita
q̄a hoc neceſſario exigitur ad ſpem. ſic qui
certus eſt đ damnatōne deſperat de ſalutē.
vnđ nō ē ſile de occaſiōe p̄ſumptōis ⁊ pre
ſciētia dei. q̄a illa nō auferūt qđ ē neceſſariū
ad hūilitatē ⁊ ſalutē. ſʒ hec p̄cognitō certa
neceſſario aufert certitudinem ad oppoſitū
et ita certitudinem ſpei.

Q Onſequēter tercio loco q̄ritur
vtrū creati ſint angeli illumia-
ti cognitōne matutina. et circa
hoc querūtur duo. ¶ Primum ē
vtrum cognitōem matutinam habuerūt in
ipa creatōne. Scđum eſt vtrum ueſpertinā
poſt glorificatōnem.

C Irca primum ſic proceditur et
oſtenditur ꝙ in ipa creatōe ha
buerūt matutinam cognitōem
primo p aug. ¶ Aug°. enim ſup
Gen̄. q. p totū. ſic p̄ſequitur illos ſeptē di
es. vt p hoc intelligat ſeptēplicē ꝯuerſiōeʒ
angeloꝝ ſup res. ⁊ dicit ꝙ ſimul tempe oia
facta ſunt et ab angelis cognita. ſi ergo qui
libet dies hʒ mane ⁊ ueſperā. et iſti dies ſue
rūt a principio ꝯdictōnis angelice. quilibet
angelus habuit cognitōem matutinaʒ ⁊ ue-
ſpertinam a ſue creatōnis p̄mordio. ¶ Itē
idem Aug°. iiij. ſup Gen̄. ad lr̄am. Mens
angelica pura charitate inherēs uerbo dei.
poſtea q̄ʒ illo ordine creata eſt ut p̄cederet
oia prius ea uidit in uerbo dei faciēda que
facta ſunt. ſi ergo oia ſimul ꝯdita ſūt neceſ
ſe eſt ꝙ hāc cognitōeʒ habuit ab inſtāti cre
atōis. ſʒ cognitō in uerbo ē cognitō matuti
na. ergo ⁊c. ¶ Item diabolus dicit ꝙ āgeli
ſunt lumia. ergo ꝙ angel° uidet in ſe uidet
in lumine. ergo ſi cognitō matutina eo ipo
dicitur matutina. q̄a eſt in lumine cū angeli
hoc habuerūt a ſua creatōe. pʒ ⁊c. ¶ Item
angeli an̄ lapſum in principio ſue ꝯdictōis
nullā habebāt ipuritatē peccati. nec obſcuri
tatē mētis. ergo uidetur ꝙ cognitō eoꝝ eēt
cognitō clara. ergo uidetur ꝙ matutina. et
ita ab inſtāti creatōis cognitōe matutina p
fecti ſunt. ¶ Cōtra. cognitō matutina ē co
gnitō q̄ quis cognoſcit in ipo uerbo. ſed in
uerbo nō pōt aliquis aliquid uidere niſi ui-
derat uerbū. verbū aūt null° pōt uidere niſi
beatus. ſi ergo āgeli i pricipio ſue ꝯdictōis

non fuerũt beati ſicut ſupra probatũ ē. er-
go ⁊c. ¶ Itē lux faciebat ueſpere ⁊ mane
ſꝫ lux dicit angelicā naturā formatā ſicut
dic̃. Aug⁹. ⁊ ſup Geñ. de ciui. Sed forma-
ta fuit p grãm ⁊ gloriā. cū ergo angeli nec
grãm nec gloriā habuerint in principio cõ-
dictõis. q̃a nõ eēnt lapſi. ergo ⁊c. ¶ Item
ſi in principio ꝯdictõis habuerũt cognitõ
nem matutinā cū demones habeāt ſibi da-
ta integra ⁊ ſplẽdidiſſima. maxime q̃ ſpe
ctant ad cognitõeꝫ. ergo adhuc haberēt co
gnitõeꝫ matutinā. ſꝫ cognitõ matutina eſt
et in rõnibus eternis. ergo demones adhuc
haberēt iſtā cognitõnem. qḋ eſt ꝯtra Aug.
de ciui. qui dicit de xp̄o q̄ inotuit demoni-
bus nõ p id qḋ eſt uita ⁊ lumē incõmutabile
ſꝫ p quedā ueritatis effecta. ¶ Item ſicut
patꝫ ex textu. ueſpere p̄cedit mane. Unde
dicitur factū ē ueſpe ⁊c. ergo cognitõ ueſp
tina matutinā. ſꝫ cognitõ ueſptina ſequitur
exiſtentiam reꝝ. ſicut dicitur ſup Geñ. ad
lr̃am. li. iiij. ubi dicit Aug⁹. Niſi pri⁹ ſit qḋ
cognoſcatur cognoſci nõ põt. ergo cognitõ
matutina ſequitur ueſptinā. ergo oportꝫ q̄
ſit poſt exiſtentiam reꝝ. ergo non fuit da ta
cognitõ angelis a principio. Eſt igitur que
ſtio. ſi oia ſimul creata ſunt q̃liter angelus
potuit cognoſcere res fiẽdas de primo cre
atis. Rurſus ſi matutina cognitõ glorioſa
eſt quõ potuit eē i angelis a ſuo p̄mordio.
cū oēs eq̃les fuerũt ſicut Aug⁹. uidet́ uelle
ad Oroſiū. et Mgr̃ dicit i lr̃a. ¶ Rñõ. dō
q̄ circa hoc diuerſe ſunt poſitões q̃ ꝯſur-
gunt ex diuerſione uerboꝝ Aug. in hac ma
teria. Quidā eni attendētes ad ũba Aug.
ſup Geñ. ad lr̃am. dicũt q̄ qñ querit́ utruꝫ
angeli a principio ſue creatõnis cognitõem
habuerit matutinā. facienda ē uis. aut enim
queritur de oibus aut ð aliquib⁹. ſi ð oibus
ſic rñdent q̄ non oēs habuerũt. lucifer eni
nũq̃ꝫ habuit cognitõem matutinā. q̃a nũq̃ꝫ
diuinā lucē uidit in ſe ipa ſicut in añcedenti
bus ē monſtratū. ſi aũt queratur ð aliquib⁹
ſic dicũt q̄ habuerũt. q̃a ſimul tempe ſunt
creati et ad deū p gloriā ꝯuerſi. et in codeꝫ
inſtanti ſũt formati et a tenebris diuiſi. ⁊ in
codē res oẽs cognouerũt ſm ſuũ ordinē ⁊
ꝯnexioneꝫ. ⁊ hoc in ipo ũbo que res ⁊ ſi in
codē inſtanti et ſimul cū angel fuerit ꝯdite

tamen angeloꝝ cognitõnē ⁊ ipoꝝ ad deum
ꝯuerſione ſunt poſteriores. natura ⁊ digni-
tate. et ido dicitur q̄ angeli in uerbo cogno
uerũt res faciendas. et illud expreſſe uidet́
ſonare uerba Aug. in iiij. ſup Geñ. ad lr̃aꝫ
circa finē. Sꝫ qm̃ Aug⁹. xi de ciui. expreſſe
uidetur ſentire ꝯtrariū. ibi eni dicitur q̄ fu-
erit mora inter creatõeꝫ ⁊ lapſum. nec boni
preſcii fuerũt beatitudīs. nec mali miſerie.
nec illi lux nec illi tenebre erant. ido ne ſibi
ꝯtradicere uideatur. diſtingunt aliqui cogni
tõnem matutinā dupliciter. Cognitõnē eni
matutinā uocat Aug⁹. cognitõem in uerbo
In uerbo aũt dupliciter dicunt cognoſcere.
uno mõ pfecte ſcꝫ ſpeculando et intuendo
ipm uerbū ⁊ in ipo alia. ⁊ hec cognitõ facit
beatos. alio mõ ſuſcipiendo illumiatõem a
uerbo. ⁊ in illa ſuſceptione cognoſcere alia
et hec cognitõ fuit angelis inata. q̃a in didit
eis deus omniū ſpēs et lumen. etiā ſup mē
tes angeloꝝ expandit quõ cognoſceret fa-
cta et facienda. ⁊ hec cognitõ matutina eſt.
de qua loquitur Aug⁹. ſup Geñ. ad lr̃am.
et hec fuit in angelis. et p hanc ſoluũt ꝯtra
rietatē ad utrāq̄ꝫ ptē. hanc etiā dicũt in de-
monibus remanſiſſe. ſꝫ obſcuratā pp̄t cul-
pam. ⁊ ideo non matutinā eē dicendā. ⁊ ſic
diſtingunt in cognitõe ita etiā diſtingunt et
in luce ⁊ in tenebris. q̄ uno mõ dicũtur an-
geli lux pp̄ter irradiatõeꝫ ab illa ſupna luce
p̄cedentē. ſꝫ ſtatū nature p quā cognoſcunt
res in pprio genere cognitõne q̃ dicitur ue
ſpertina. ⁊ referũt ad deū. et ſic dicitur ma-
tutina et tenebra. p oppoſitū dicitur ignotõ
que ab angelis eſt excluſa. Unde dicunt re-
pleti fuiſſe ſapiētia. Alio mõ dicit́ lux ipſe
angelus pp̄ter irradiatõeꝫ p̄cedentē a ſum
ma luce ſm plenitudieꝫ grẽ ꝯſummate ſiue
glorie qua dicitur angeli illumiari ut beate
ſapienterq̄ꝫ uiuerēt. ⁊ in hoc ſtatu dicit́ ma
tutina cognitõ pprie. que nũq̃ꝫ fuit niſi i an
gelis beatis. et ſic diuerſis modis loquitur
Aug⁹. ¶ Ex his patēt rõẽs ad utrāq̄ꝫ ptē. q̃a
rõẽs ad primā ptē intelligũtur de cognitõe
matutina large dicta. ſ. prio mõ. ¶ rõẽs uero
ad oppoſitū intelligũtur de cognitõe matu
tina pprie dicta. que ſcꝫ ē p gloriaꝫ. et hoc
curialius ē dicere q̃ꝫ dicere q̄ Aug⁹. dic̃ cõ-
traria et tanq̄ꝫ inſtabilis. modo dicat hoc

mõ ꝯtrariū. niſi eni diſtinguatur qḋ dicitur
ſup Geñ. recte uidetur ꝯtrariari ei qḋ dicit̃
xi. de ciui dei. quicquid tam̃ ſit de poſitõne
Aug. in ꝓductõne rerū. quia ita determiat̃
cum aliis ſanctis ꝯt radicere uideatur. nõ eſt
tamen credendū ꝙ tantus homo ſibi ꝯtra-
dicat maxime in his que nõ r̃tractat. Uerū
tam̃ qualitercūqꝫ intelligantur uerba eius.
magis ſtandū ē his que dicitur in li. ꝺ ciui.
vbi loquitur aſſerendo q̃ꝫ ſup Geñ. ad lr̃aꝫ
vbi ipſemet ꝓteſtatur ſe loqui inquirendo.
Cū igitur ibi dicat ꝙ angeli fuerit mora in
ter creatõem ꝛ lapſum. ac p hoc inter glori
ficatõeꝫ ꝛ creatõem. ꝛ cognito matutina ꝓ
prie ſit glorioſa. tenendū ꝙ illā non habue
rūt a ſui ꝯdictõe. ¶ Ad auctoritates igit̃ in
ꝯtrariū. aut ſoluendū ē ꝙ ipſe locut⁹ fuerit
inquirendo aut opinando. aut certe reſpon
dendū eſt p diſtinctõem vt p̃dictū eſt.

Secūdo queritur circa hoc vtꝝ
in angelis ſit cognitõ ueſptina
poſt glorificatõem ¶ ꝙ ſic uidet̃
iiij. ſup Geñ. ad lr̃am. Aug⁹.
loquens de ſupna hieruſalē. ibi ſemp ē dies
in ꝯtemplatõe incõmutabilis ueritatis. ſem
per ueſpe in ꝯgnitõe creature in ſe ipſa. ſem
per mane ex hac cognitõe i laude creatoris
¶ Itē rõne. eadē ē lux que faciebat ueſpe
ꝛ mane. ſi ergo lux que facit mane ē illumi
natio glorie. ergo in hac illuminatõe eſt ue
ſpere. ergo in ſtatu glorie ē cognitõ ueſpti
na. ¶ Itē cognitõ ueſptina ē ꝯgnitõ rerum
in ꝓprio genere. ſꝫ angelus glorioſus in ꝓ
prio genere ꝯgnoſcit res. ergo hꝫ ꝯgnitõnē
ueſptinā. ¶ Itē angelus glorioſus amplius
laudat deū q̃ꝫ hõ uiator. ſꝫ hõ uiator nõ ſo
lū laudat deuꝫ in ſua maieſtate. ſꝫ in opum
ſuoꝝ multiformitate. ergo ꝛ angel⁹ beatus
ſꝫ hec laus p̃ſupponit cognitõem. ergo ꝛc.
¶ Cõtra. Preterea. coꝛ. xiij. cū venerit qḋ
pfectū eſt euacuabitur qḋ ex pte ē. ſꝫ ꝯgni-
tio ueſptina idō dicit̃ ueſptina q̃a tenebre
eſt admixta. angeli aūt uident in luce plena
ergo ꝛc. ¶ Itē ꝯgnitõ fidei que ē p ſpeculū
euacuatur adueniente ꝯgnitõe glorie q̃ con
ſiſtit in uidendo uerbū eternū. ſi ergo ꝯgni
tio ueſptina ideo ueſptina eſt q̃a in umbra
creature. ergo nõ ſtat cum cognitõe glorie.
¶ Itē mane adueniēs expellit ueſperam. et

ſimiliter ueſpera expellit mane. ſꝫ i āgelis
ꝯtinue eſt matutina ꝯgnitõ qua uident in
ipſo uerbo ſine interpollutõe. ergo nõ habꝫ
locū in eis ueſptina cognitõ. ¶ Itē ueſpera
eſt p declinatõem ſolis ad occaſum. ſꝫ in an
gelis beatis nūq̃ꝫ ē approxiatõ ad occaſuꝫ.
ſꝫ ꝯtinuus fulgor ꝛ candor lucis eterne. er-
go nūq̃ꝫ eſt in eis ꝯgnitõ ueſptina. ¶ Et ꝓ
pter hoc ē queſtõ. cū tam mane q̃ꝫ ueſpere
vtrūqꝫ iportet approxiatõeꝫ ad noctē ꝛ ad
tenebras. ꝛ angeli diſtant diſtantia oīmoda
tam a frigore peccati q̃ꝫ ab ignorãtia uiri.
videtur ꝙ nec matutina nec ueſptina ꝯgni
tio ſit ponenda. ſꝫ pocius meridiana. queri
tur igit̃ ꝓ q̃nto dicatur ꝯgnitõ matutina. et
q̃nto ueſptina: et quare nõ ponatur differē
tia tercia. ſ. ꝯgnitõ meridiana: ꝛ iuxta hoc
queritur ad quos ptineāt ille ꝯgnitões: ꝛ ꝺ
iparū ordine ꝛ p̃cognitiua ut ſic eluceſcat
haꝝ ꝯgnitõnū quidditas ꝛ natura. ¶ Rñō
ad p̃dictoꝝ intelligentiā ē notandū. ꝙ ſicut
vult Aug⁹. oīs creatura q̃ntū ē de ſe tene-
bra eſt. deus aūt lux ē ꝛ tenebre in eo non
ſunt ulle. ſicut dicitur in pria canonica Jo.
dies dicit illuſtratõem a luce ꝓcedentē ſup
hoc tenebroſa. mane auteꝫ ꝛ ueſpera dicūt
mediā iter diē ꝛ noctēꝫm acceſſū ꝛ regreſ-
ſum. Intelligendū igitur ꝙ diuina lux illu-
minans angelū illumiatõe pfecta ad ꝯgnitõ
nem ſui facit angelū lucē. ꝛ cognitõ ipſi⁹ dei
in ſe dies dicit̃. quia pure eſt lux ꝛ ꝯgnitõ ꝛ
rõ ꝯgnoſcendi. et lux illa angelica ſic illumi
nata hꝫ ꝯgnoſcere creaturā. ꝛ ſic q̃a ꝯgno-
ſcit id qḋ eſt tenebra eſt eius ꝯgnitõ mane
vel ueſpera appellata. ſed ueſpera ꝓut co-
gnoſcit creaturā in ſe ipſa. mane ꝓut ex illa
ꝯgnitõe ꝯſurgit ad laudandū ꝛ refert ad co
gnitõem ipſi⁹ quā hꝫ in uerbo. vñ Aug⁹. de
ciui. xj. vii. ca. ſcientia creature in ꝯpatione
ſcientie creatoris quodā mõ adueſperaſcit.
itenqꝫ luceſcit ꝛ mane fit cū ipſa refertur in
laudē dilectõnēqꝫ creatoris. nec in nocte uer
titur. vbi nõ creator amore creature relinq̃
tur. Unde nota ꝙ etſi ad ſimilitudiem hu-
ius lucis uiſibilis dicatur ibi mane et ueſpe
ſicut dictū ē. tam̃ duplex eſt differētia. Una
quia ibi ueſpera nõ uertitur i noctē. ſicut in
luce materiali. Altera uero quia mane non
ſuccedit meridies nec diei ueſpere. ſꝫ totū

eſt ſimul. Unde Aug. ſup Gen̄. iiij. Simul
inquit habent dieꝫ ⁊ ueſperā ⁊ mane. et ſic
patet ꝙ in angelis beatis ē nūc ꝯgnitō ue-
ſpertina cū matutina. nec habēt ſucceſſiōeꝫ
vel ordinē tpis. hn̄t tam̄ ordinē dignitatis.
quia ut dicit Aug⁹. de ciui. xi. ꝯgnitō crea
ture i ſe ipa decoloratior eſt q̄ꝫ cū in dei ſa
pientia ꝯgnoſcitur. ¶ Ad illud ergo quod
obicitur ꝙ ē ex pte. dō ꝙ falſum ē imo be
ne pōt eē pfecta in ꝓprio genere. ⁊ ſi dicat̄
aliquo mō minus pfecta. hoc ē reſpectu co
gnitōnis in uerbo. verūtam̄ nō hn̄t oppoſi
tōem. q̄a hec ipfectō nō uenit ex pte ꝯgno
ſcētis ſꝫ ex pte ꝯgnitōnis uel ipius medii.
et p hoc pꝫ ſequēs de fide. quia ibi ē imper
fectō ex pte ꝯgnoſcētis non ꝯgniti. ¶ Ad il-
lud qꝺ obicitur ꝙ ueſpa declinat ad occaſū
et nō ꝯpatit̄ mane. dō ꝙ uerū ē in his vbi
eſt ueſpa ⁊ mane ꝓpter lucis uariatōeꝫ. nō
ibi ubi ſimul ꝯuertit ſe angelus ad creatu-
ram ⁊ deū. nec ē iſta diuerſitas niſi ſolū rōe
diuerſi moi ꝯgnoſcendi. q̄ q̄uis ſint diuer-
ſi nō ſunt tam̄ oppoſiti. ſꝫ vnus famulatur
alteri. ⁊ vnus pficit alterū. nō excludit. ¶ Ex
his aūt patere poſſūt alie queſtōes. ſ. in qui
bus ſūt ille ꝯgnitōes. q̄a ꝓprie i beatis an-
gelis niſi noīa extendant̄. pꝫ et quare non
dicit̄ ꝯgnitō nature dies ſiue meridies. ſed
ꝯgnitō dei. q̄a oīs creatura tenebra. pꝫ etiā
ꝙ ꝯgnitō matutina p̄cellit ꝓpt̄ plenioreꝫ lu
cē. ob quā clarior ē ⁊ certior ⁊ altior. ⁊ ſic
patet per totum.

In iſta parte ſunt dubitatōnes
circa lr̄am. Et querit̄ primo d̄
hoc ꝙ dicit. Beati nūq̄ꝫ fuerūt
qui ceciderūt. quia ſui euentus
ignari fuerūt. ¶ Cōtra. ad hoc ꝙ aliq̄s ſit
beat⁹ nō oportꝫ ſcire oīa ſꝫ ſufficit deū co-
gnoſcere. ¶ Itē beatitudo nō ē aliud q̄ꝫ cla
ra uiſio dei. ſꝫ ad hoc n̄ r̄quirit̄ ꝯgnitō eue
tus. ergo ⁊c. ¶ Rn̄o. dō ꝙ ad beatitudiem
nō ſolū dos uiſionis requirit̄ ſꝫ pfecte ten-
tōnis. pfecta aūt tentio nō ē niſi qn̄ ē cū ſe
curitate. ſecuritas aūt nō ē niſi cū ē ſecuri-
tas de pmāſiōe. et q̄a hoc angeli hr̄e nō po
tuerūt ſaltē q̄ lapſuri erāt. q̄a falſū erat ip-
ſos pmāſuros, ideo beati nō fuerūt. ¶ Ad
illō qꝺ obicit̄ ꝙ ſufficit deū ꝯgnoſcere. dō

ꝙ falſuꝫ eſt. imo oportꝫ etiā pfecte tenere
et ꝙ ſubiūgit ꝙ apta ⁊ clara uiſio dei ē to
ta merces. dō ē hoc eē uerū p ꝯcōitantiam.
vix eni aut nūq̄ꝫ ē ita apta dei uiſio qui ſit
future pmanſiōis certitudo. aut ſi nō ē. non
eſt in illa pfecta beatitudo. hanc aūt uiſionē
aptā que ē facie ad faciem nō habuerūt an
geli ante ꝯfirmatōeꝫ. imo ſimul dei uiſionē
habuerūt ⁊ tentōeꝫ. licꝫ ante aliq̄ten⁹ ꝯgno
ſcerent ⁊ amarent. ſiue ad hec duo habiles
eſſent. ¶ Iteꝫ querit̄ de hoc ꝙ dicit Beati
eſſe nō potuerūt ſi dānatōnis incerti erant.
¶ Cōtra. certitudo dānatōis poti⁹ ē ꝯtra-
ria beatitudini q̄ꝫ ꝯſona. ergo ſi certitudo
nihil ꝯfert ad gloriaꝫ. ergo icertitudo nullo
mō ipedit gloriā ſiue beatitudieꝫ pfectam.
¶ Rn̄o. dō ꝙ d̄ aliquo futuro duplicit̄ pōt
haberi certitudo. uel in ptē affirmatiuā. uel
in partē negatiuaꝫ. et ſicut ad beatitudiem
oportꝫ hr̄e certitudieꝫ de ei⁹ ꝑpetuatōe fu-
tura. ita oportꝫ hr̄e certitudiem de miſeria
nūq̄ꝫ futura. iſta eni duo ſūt oīno iſepabilia.
certitudo ergo dānatōis nunq̄ꝫ future ꝯfert
ad gloriam. et qm̄ icertitudo eque priuat
certitudinem reſpectu affirmatōnis ſicut et
reſpectu negatōnis. ideo certitudo negatio
nis ita repugnat ſicut incertitudo perman-
ſionis. et ſic habet intelligi illud uerbum.
¶ Item queritur de diuiſione perfecti. ui-
detur eim iſufficiens. quia non tantuꝫ ē per
fectō ſm naturam ſed etiam ſm gratiam ⁊
gloriam. et ſm gratiam multiplex genus p
fectōnis. ¶ Item queritur quare magis ac
cipitur vnū genus perfectōnis ſm tempus
q̄ꝫ ſm aliud accidens. ¶ Rn̄o. dō ꝙ perfe
ctum dicit ꝯplementum ſiue ꝯpletōnem in
qua ē ſtatus. ſtatus auteꝫ ponitur in aliquo
dupliciter. aut ſimplicit̄. aut i genere. ſi ſim
pliciter ſic eſt terciū membruꝫ. ſi in genere
creature. hoc dupliciter. aut inq̄ntum exit a
deo et ſic habet rōeꝫ ueſtigii. ⁊ repitur hec
perfectō in omni creatura qn̄ producta eſt
ad modū ſpeciem et ordiem ſibi ꝯpetentē
Alio modo inq̄ntum creatura redit in deū
et ſic eſt perfectō glorie. et hāc uocat Ma
giſter pfectōnem ſm naturam. vnde ponē-
dū ē ꝙ ē pfectō ſm eſſentiam. et ſm pticipa
tōem. et hoc dupliciter. uel ſm egreſſū. uel
ſm regreſſum.